

61. møde.

Fredag den 14. april kl. 13.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om folketingsvalg i Grønland og forslag til lov om en folkeafstemning i Grønland vedrørende valgretsaldere til folketinget har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af valgretsaldere til folketinget har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Den eneste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om oprettelse af Statens kunsthåndværk og Eckersberg-Thorvaldsens fondet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1569, fremsættelsen i tidenden sp. 2794).

Lovforslaget sættes til forhandling.

H. Larsen (Bjerre): Lovforslaget om udskydelse af revisionen af lov om oprettelse af Statens kunsthåndværk og Eckersberg-Thorvaldsens fondet, hvorom jeg har den ære at være mit partis ordfører, giver ikke anledning til mere principielle betragtninger.

Når den højtærede undervisningsminister ønsker udsættelse af lovrevisionen, er årsagen den, som der også er peget på i fremsættelsestalen, at der forestår overvejelser og undersøgelser af bestemmelserne vedrørende Eckersberg-Thorvaldsens fondet. Det vil da være rimeligt, om det høje ting afventer en klaring af disse anliggender, forinden man tager stilling til revisionen af loven som helhed som forudsat ved dens vedtagelse i 1956. Da der var tale om en nyskabelse inden for dansk kulturliv, ønskede det høje ting en 5-årig prøvetid for at se, hvorledes lovens virkninger ville blive.

Jeg forstår efter en gennemgang af sagen, at det høje tings forventninger har været meget betydelige — og med rette. Igennem mange, mange år har der været ønsket om at finde en rimelig form for offentlig støtte til udbredelse af god kunst, så at den kunne finde frem til folket i et frugtbart møde. Dette nåede man gennem den lovgivning, som skabte Statens kunsthåndværk og Eckersberg-Thorvaldsens fondet.

For ligesom at give en stemning af det, der besjælede forslagsstillerne i sin tid, vil jeg minde om, hvad mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Lars M. Olsen, fremhævede, da lovforslaget blev behandlet. Udtalelsen står gengivet i Folketingstidende for 1955-56 sp. 4646:

„Jeg håber, at denne lov må indvarsle en ny æra. Nu har staten og for så vidt også kommunerne ordet. Jeg håber, at de vil gøre brug af loven, så at den kan blive en løftestang. Det er et ja til kunstnerne, desværre ikke det fuldtone ja, som man kunne have ønsket. Også de forskellige institutionsledere og lederne af de forskellige departementer må være klar over, at der påhviler dem et ansvar på dette område.“

Selv om jeg altså finder det rigtigst at tage den mere principielle debat, når lovforslaget om de to fonds kommer til behandling i folketingsåret 1961-62, vil jeg dog i dag sige, at det ville glæde mig, om den højtærede undervisningsminister ville afgive løfte om i god tid at fremsætte forslaget til den samlede revision. Det viser sig nemlig, at der er meget betydelige ønsker om støtte, og jeg tror, at det høje ting vil være lydhør over for disse ønsker om endnu kraftigere bestræbelser for at støtte de udøvende kunstnere og give endnu flere bygninger en tiltalende og værdifuld udsmykning.

Styrelsen for Statens kunsthåndværk har i 1959 udsendt en beretning om fondets virksomhed over nogle år. Beretningen er anerkendelsesværdig, både hvad form og udstyr angår, hvilket får én til at bære over med, at anordningens bestemmelser om en årlig beretning ikke er blevet overholdt. I denne beretning fra 1959 kan man læse om udsmykning af en lang række institutioner lige fra atomstationen på Risø over skolebygninger til socialt boligbyggeri, hvor

[H. Larsen (Bjerre).]

smukke kunstværker, både skulpturelle og billedmæssige, er et synligt vidnesbyrd om denne gode lovgivning. Det høje tings medlemmer behøver i og for sig blot at vende blikket mod baggrunden her i salen og sammen med mig glæde sig over Rudes smukke billeder, som er det nærmeste udtryk for, hvorledes staten har løst disse opgaver.

Jeg vil dog gerne føje til, at samfundet også mere indirekte kan støtte vore kunstnere ved gennem skolerne og det frie folkelige oplysningsarbejde at drage dem med ind som part i undervisningen. Jeg tror, det kunne blive en fin inspiration for en bredere forståelse af god kunst. Det nytter ikke ret meget, at man bruger omfattende midler til skabelsen af kunstværker, hvis det kniber med at finde folkelig forståelse for de kunstneriske udtryksformer. Jeg tror derfor, at der kunne komme en ganske gavnlig nyttevirkning i stand mellem kunstnere og det, vi i ordets bedste forstand kalder jævne mennesker. Det ville glæde mange, tror jeg, hvis et sådant felttog mod det, man med en fælles betegnelse benævner trommesalssmøri, kunne sættes i gang. I en tid, hvor der er mangel på lærervikarer, skulle der vel være mulighed for at lade kunstnere få plads på tegnesalene og i kunsthistorielokalerne og bidrage til undervisningen.

Al god kunst fremmer ædel tanke. Derfor føler jeg mig også sikker på, at det høje ting fortsat vil støtte bestræbelserne til gavn for de udøvende kunstnere og de kulturelle strømninger i vort folk.

Med disse få bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag.

Helga Pedersen: Også jeg kan på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag, men jeg føler trang til at komme med et lille hjertesuk, idet jeg ligesom den ærede foregående taler synes, at ministeriet burde have forelagt denne sag så betids, at der var givet folketinget et virkeligt valg imellem, om man ønskede revisionen nu, således som foreskrevet i loven af 1956, eller man ønskede at udskyde revisionen. Selv om det, som det er oplyst, er således, at bestyrelsen for den ene afdeling, nemlig

Statens kunsthøjsskole, ikke ønsker nogen revision, kunne det jo godt tænkes, at tingets medlemmer ønskede en mere udførlig orientering om arbejdets art og omfang i den forløbne tid. Jeg sigter til, at formålet jo ikke alene er, som man kort i motiverne har angivet, at hjælpe ved udsmykningen af statens bygninger m. v.; også kommunale og visse private bygninger kan jo komme i betragtning, ligesom ikke alene ældre kunstneres efterladte, men også de unge talenter kan støttes af Eckersberg-Thorvaldsens fondet. Når den højtærede minister siger i sin fremsættelse, at visse spørgsmål vedrørende denne sidste fond først vil kunne klares om nogle måneder, fristes jeg til at spørge den højtærede minister: hvilke er disse spørgsmål, der først kan klares om nogle måneder, og kan der siges noget om, hvorfor man ikke har kunnet klare disse spørgsmål i rimelig tid før sagens forelæggelse til revision? Jeg vil gerne tilføje, at jeg ikke, fordi jeg stiller disse spørgsmål, for mit vedkommende ønsker sagen behandlet i udvalg. Jeg vil være fuldt tilfreds, hvis den højtærede minister vil svare på disse spørgsmål, eventuelt under anden behandling af lovforslaget.

Ellen Strange Petersen: Mit partis ordfører, det ærede medlem fru Gertie Wandel, er forhindret i at være til stede i dag. Jeg skal blot meddele på min gruppes vegne, at vi tiltræder lovforslaget om en udskydelse af revisionen.

Helge Larsen: På det radikale venstres vegne anbefaler jeg lovforslaget.

Morten Lange: At man i den pågældende lov har indsat en revisionsbestemmelse, skyldes formodentlig, at man, da man havde lovforslaget til behandling, havde indtryk af, at der skulle gøres noget mere ved sagen; man forudså, at forbedringer var tiltrængt.

Det er altid beklageligt, hvis den slags sikkert nødvendige forbedringer trækker i langdrag, og jeg kan med beklagelse tilslutte mig det foreliggende lovforslag, da vi ikke har andet at gøre; men jeg håber, det må give valuta til de parter, som får fordele af de pågældende fonds, ikke alene kunstnerne, men også dem, der skal se på kunsten, så at vi, når loven kommer til

[Morten Lange.]

revision om kort tid, vil være så meget mere økonomisk stærke, at vi bliver i stand til at efterkomme de meget betydelige ønsker, det må være nødvendigt at få realiseret, hvis den periode, vi lever i, skal sætte sig synlige spor for kommende generationer rundt omkring på væggene i vore offentlige bygninger.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg er ganske enig i de betragtninger, der er anført om betydningen af kunstfondens virksomhed; også jeg mener, således som den socialdemokratiske ordfører udtalte, at det må være en opgave nu i højere grad at bringe ud til folket de kunstværdier, som hidtil har været forbeholdt en forholdsvis mindre del af det danske folk. Med hensyn til alle vore offentlige bygninger, skoler og andre steder, hvor ungdommen samles, har vi i stigende grad været inde på den tanke at tage med ind i bygningernes opførelsesudgifter beløb til udsmykning af de pågældende bygninger. Jeg tror, vi skal gå videre ad den vej, ikke alene på steder, hvor ungdommen samles, men også mange andre steder. Vi kan se, at man i andre lande, som ofrer meget på befolkningens interesse for kulturelle anliggender og kunst, også på andre områder, f. eks. hvor folk blot mødes, tænker på at stille dem over for virkelig lødige kunstværker. Jeg synes, at fonden hidtil har gjort en særdeles nyttig indsats. Jeg er enig i den betragtning, at vi skal søge at udvide området; den mulighed, man har for at kunne disponere over større beløb, er måske nok lidt for snæver, hvis beløbene skal komme til rigtig anvendelse.

Alt dette er jeg enig i; jeg er i og for sig også enig i, at det er beklageligt, at lovforslaget kommer så sent, men den foreliggende indstilling går jo faktisk ud på, at der ikke er pengetrang. Normalt er det dog sådan, at ministeriet ikke går ud og søger objekter til udgiftsforøgelse for staten; de plejer at melde sig af sig selv. Jeg siger ikke, at man altid skal sidde og vente, men det er dog en vis rettesnor for ministeriet, at man måske kan forvente, at de, der administrerer beløbene efter den pågældende lov, har planer om anvendelse af større beløb end dem, loven hjemler.

De forhandlinger, som er ført, skal jeg ikke nærmere gøre rede for nu; de forhold, det ærede medlem frk. Helga Pedersen omtalte, kan jeg måske gøre et par bemærkninger om ved anden behandling. Jeg mener ikke, at vi på nuværende tidspunkt skal gå ind i en dybere og mere vidtgående forhandling her i tinget, og som sagt har der jo heller ikke fra de myndigheder, der administrerer loven, været nogen pression for at få nogen ordning gennemført. Vi har søgt at fremskynde de forhandlinger, der er i gang for at forberede fremsættelsen af et lovforslag, men på nuværende tidspunkt har vi ikke ment at kunne vente længere. Vi er nødt til at overholde den bestemmelse om revision, som står i loven.

Jeg glæder mig meget over den velvilje, der fra alle sider er udtalt — måske ikke så meget om udskydelsen af revisionen, men over for spørgsmålet i det hele taget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 18. april kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om regulering af fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om sundhedsvæsenet i Grønland.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 13¹⁵.

62. møde.

Tirsdag den 18. april kl. 14.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Rask-Ørsted Fondet. (Danmarks internationale videnskabelige fond) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlem af folketinget Niels Ravn har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Billiger ministeren den meddelelse, der er udsendt til stationer og godsekspeditioner om ikke at pålægge personalet overarbejde, selv om der fremkommer forøget trafik som følge af arbejdskonflikten, og hvilke oplysninger kan ministeren give i den anledning?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Kai Moltke har meddelt mig, at han ønsker til udenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren begrunde den danske delegations sidste afstemninger i FN, da denne henholdsvis stemte nej eller afholdt sig fra at stemme ved behandlingen af forslag fra en gruppe asiatiske og afrikanske lande om kollektive sanktioner for at bringe racediskrimineringen i Den sydafrikanske Union til ophør?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om regulering af fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2832).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 120 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om sundhedsvæsenet i Grønland.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2012, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 473).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2013, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 473).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagernes tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagernes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): I det udvalg, der har været nedsat, har man vedrørende forslag til lov om ændring i lov om sundhedsvæsenet i Grønland spurgt mig, om det kunne påregnes, at der ville blive givet de private forretningsdrivende rimelig tid til at indstille sig på de nye forhold, der vil fremkomme som følge af, at